

КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІК

Заснована 21 квітня 1927 р.

№25-26
(3487-3488)

5 липня
2024 р.

Виходить
двічі на місяць

ГАЗЕТА НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ УКРАЇНИ «КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ ІМЕНІ ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»

КПІ в роки незалежності України

У 1991 році Україна отримала незалежність. Нова сторінка її історії знаменувала докорінну перебудову усього життя країни та її громадян. Цей період став початком серйозних перемін і в діяльності КПІ – найбільшого і, безумовно, найвідомішого українського закладу вищої технічної освіти. Перетворення припали на період роботи 23-го за ліком ректора в історії Київської політехніки Михайла Захаровича Згуровського. Він обійняв цю посаду 1992 року і саме з його працею на чолі інституту, який згодом набув статусу університету, пов'язані докорінні зміни в самій парадигмі діяльності вишу. Зміни, які дозволили КПІ не лише вижити у непростий період існування нашої держави, але й набути нової, вищої, якості в підготовці фахівців, у наукових дослідженнях, у міжнародній співпраці, в організації взаємодії з промисловістю, у забезпеченні потреб країни у сучасній техніці та технологіях... Перелік цей можна продовжувати, бо будь-який напрям, будь-який аспект діяльності Київської політехніки і київських політехніків за роки незалежності України істотно трансформувалися. Водночас, коло завдань, які виконував М. Згуровський на посаді ректора, значно розширилося.

На початку шляху

Згадаймо часи, коли у керма Київського політехнічного інституту став молодий науковець і професор Михайло Згуровський.

На посаду ректора колектив КПІ обрав його в жовтні 1992 року. Це був початок утвердження української незалежності. Уже відбулася повна зміна політичного ландшафту країни, але ще стрясали молоду державу спроби

стор.2,3

Амбасадорки КПІ на "Perspektywy Women in Tech Summit 2024"

Майже 14 тисяч учасниць, які представляли 104 країни; 700 спікерів, тренерів і менторів з найрізноманітніших питань сучасних технологій та технічних наук; 63 майстер-класи з технологій, кар'єрних можливостей та софтскіл; 26 сторінних заходів і 11 попередніх заходів; 590 менторських сесій і багато-багато іншого – все це статистика "Perspektywy Women in Tech Summit 2024" – найпопулярнішої і, напевно, наймасштабнішої в світі зустрічі жінок, які працюють у науці, високотехнологічних галузях промисловості та ІТ тощо.

Саміт цей відбувся вже вшосте поспіль. Проходив він у найбільшому і найсучаснішому виставковому центрі Варшави "WARSAW EXPO XXI" – інші будівлі просто не вмістили б усіх учасниць такого фестивалю креативних дівчат і жінок, які присвятили своє життя науці та високим технологіям, і не змогли б об'єднати під одним дахом усе розмаїття подій, що їх запланували організатори. До речі, організаторами цими були представники Польської освітянської фундації "Perspektywy", що традиційно виступила ініціатором і головним рушієм проведення цього велелюдного заходу.

До складу української делегації входили 120 представниць Львівської політехніки, Польського національного університету, Nebron IT Academy та КПІ імені Ігоря Сікорського. Організаційні питання з боку нашої країни лягли на плечі відділу академічної мобільності Департаменту навчально-виховної роботи КПІ імені Ігоря Сікорського. "Ми взяли на себе організацію цієї поїздки передусім тому, що зі зрозумілих причин в нашій країні нині існує серйозна проблема з логістикою, особливо зважаючи на відсутність авіасполучення, складність автомобільних перевезень тощо. Постійно стикаючись у своїй роботі з цими складнощами, ми розуміли, що хтось має допомогти долати їх не тільки своєму університетові а й іншим, – розповіла очільниця цього відділу Ольга Демиденко. – Спільно з польською стороною ми забезпечили організацію логістики, транспортування... Щоправда, це була доволі складна робота". Варто додати, що транспортування, проживання українських учасниць саміту і організовану їхню доставку від готелю до "WARSAW EXPO XXI" оплачувала польська сторона.

КПІ на саміті представляли 65 учасниць (принаймні зауважимо, що це втричі більше, ніж торік) – 56 студенток, 1 аспірантка, 5 науково-педагогічних працівниць і 3 співробітниця Науково-технічної бібліотеки університету. Спочатку планувалося, що 60 місць резервуватимуться для КПІ і по 20 – для кожного з партнерських університетів. Але через те, що делегації в повному обсязі партнери не сформували, до нашого університету відійшло ще 5 місць. За словами Ольги Демиденко, на участь у заході в КПІ було заздалегідь оголошено відкритий конкурс – як і на будь-яку іншу програму академічної мобільності. Очочих поїхати до Варшави виявилось

більше, ніж передбачених місць, отож комісія відібрала кандидаток за традиційними критеріями: обов'язковий сертифікат володіння англійською мовою не нижче рівня B2, успіхи в навчанні для студенток і науково-дослідницькі досягнення (особливо для викладачів) тощо. Членкині делегації представляли найрізноманітніші факультети та науково-навчальні інститути КПІ, а студентки – і різні рівні вищої освіти: як бакалаврату, так і магістратури.

Провідними темами цьогоорічного саміту організатори визначили квантові обчислення, взаємодію "людина-машина", нейрорізноманіття, науку про дані (Data Science), штучний інтелект та машинне навчання, глибокі технології, хмарні рішення, а також цифрову екологію та, зважаючи на сьогоднішні політичні реалії й зростання загроз у кіберпросторі, кібербезпеку. Але були й інші, зокрема ті, що стосувалися інновацій та високих технологій у промислових галузях, менеджменту в ІТ-індустрії та багато чого іншого. А ще, окрім суто технологічної тематики, однією з головних складових, які визначили напрями роботи "Perspektywy Women in Tech Summit 2024", стала концепція "Tech Life Balance", присвя-

правда, за попередньою реєстрацією) та ознайомитися з їхньою діяльністю, сказати б, з середини. Варто додати, що цього року лекції, дискусії та співбесіди проводилися на п'яти сценах, зокрема науковій та кар'єрній. Причому остання була останньою в переліку, та зовсім не останньою в зацікавленнях студенток і молодих дослідниць, тим більше, що під час саміту відбувся ще й Ярмарок вакансій, на якому представниці різних країн могли налагодити контакти з потенційними роботодавцями чи обговорити умови стажування в якихось компаніях. А домовлятися було з ким: на саміті працювали і представники провідних світових технологічних корпорацій, телекомунікаційних компаній, неурядових організацій.

Слід зауважити, що серед цього розмаю активностей та напрямів роботи, логотипів популярних світових брендів і звуків мов різних народів українська тематика на загубилася: на саміті було облаштовано спеціальну українську локацію Ukrainian Tech Zone, на якій проводилися лекції та цікаві зустрічі, а учасниці нашої делегації презентували свій університет, свої проекти та дослідження. Понад те, асистентка кафедри автоматизації електротехнічних та мехатронних комплексів НН ІІЕЕ Софія Докшина та аспірантка НН ІІЕЕ Любов Марчук представили на ній створену в КПІ Інноваційну платформу "Sikorsky Challenge Ukraine" та деякі розробки, які вигравали на конкурсах інноваційних проектів у межах щорічного фестивалю "Sikorsky Challenge".

Амбасадорки КПІ на саміті у Варшаві

чена формуванню на глобальному, бізнесовому та індивідуальному рівнях свідомих підходів до створення та використання нових технологій – з турботою про те, щоби підтримувати нейрорізноманітність, соціальну інклюзію, сталий розвиток, а також, замість того, щоби бути джерелом стресу та цифрової втоми, поліпшувати загальну якість життя.

З величезної програми двох днів саміту учасниці могли обрати найцікавіші для себе лекції, побувати на корисних воркшопах, поспілкуватися з менторами й отримати від них поради щодо вирішення певних проблем, і навіть відвідати виробництва та офіси деяких дуже відомих компаній (що-

Чудовими і дуже точними словами підбили підсумки участі в саміті представниць КПІ організаторки поїздки на сторінці відділу мобільності університету у Facebook: "Щиро сподіваємось, що ця подорож стане початком нових проектів, нової співпраці, новим поштовхом для професійного зростання жінок, які опановують технічні науки, жінок, чия діяльність пов'язана з освітою, наукою і технікою, жінок, які є не просто берегинями нашої ідентичності, а й справжніми амбасадорками українських університетів і прагнуть будувати міжнародну траєкторію успіху нашої Батьківщини!"

Дмитро Стефанович

КПІ в роки незалежності України

стор. 1

зберегти застарілі форми централізованої системи державного керівництва усім і усіма. Однак на руїнах старих економічних зв'язків і відносин почали пробиватися перші квіти паростки нової економіки та форм господарювання. Водночас, набрало силу наполегливе нав'язування суспільству ринкового романтизму з його найвою вірою у "невидиму руку", що подолає всі економічні проблеми молодій державі. Проте ця чарівна "рука" ніяк не хотіла робити того, чого від неї чекали. Планова економіка остаточно довела свою неспроможність працювати в нових умовах. Це призвело до глибокої кризи управління та організації діяльності всіх без винятку галузей господарства України. Потрібні були зміни, і вони не забарилися.

Певна річ, торкнулися вони й системи вищої освіти. Надто освіти технічної, оскільки системна економічна криза кінця 1980-х – початку 1990-х років завдала болячого удару промисловості країни, що потягнуло за собою радикальне зниження обсягів виробництва, зупинення окремих підприємств або їхнього перепрофілювання, скорочення виробничого персоналу, і, як наслідок, – зменшення потреби в інженерних кадрах. Для України удар був особливо відчутним, бо її індустрія була зорієнтована переважно на задоволення потреб військово-промислового комплексу колишньої імперії. Усе це не могло не відбитися на престижності професій, пов'язаних з реальною економікою. Тож фах інженера, який за радянських часів серед людей з вищою освітою був у країні наймасовішим, швидко став одним з найменш запитаних на ринку праці. Зрозуміло, що й здобувати важкою працею професію, яка згодом не зможе прогнати, зголошувалося все менше молоді.

Визрівало розуміння, що майбутніх фахівців потрібно навчати по-новому, готувати до роботи в нових реаліях, знайти нові підходи до організації освітнього процесу тощо. Але як цього досягти?

Відповідь на це питання була очевидною: слід шукати такі форми діяльності інституту та його оптимальної організаційної структури, які були б адекватними змінам в умовах господарювання та фінансової діяльності, сприяли пришвидшенню термінів впровадження результатів досліджень і розробок його науковців та конструкторів у життя, оновлення й наближення програм підготовки майбутніх інженерів до потреб реальної економіки.

Пошуки нових форм розпочалися ще наприкінці 80-х років ХХ століття. Перші кроки щодо їхнього впровадження у практику діяльності КПІ здійснив попередній ректор – Петро Михайлович Таланчук, якого невдовзі після здобуття Україною незалежності було призначено міністром освіти. Тому утвердження, реалізація і розвиток ідей щодо модернізації діяльності всіх без винятку ланок організаційної структури інституту лягли на плечі Михайла Згуровського.

Новий ректор вже тоді був відомим не лише в Україні, але й далеко за її межами своїми глибокими дослідженнями в галузі системного аналізу та математичного моделювання складних фізичних процесів та інтелектуальних систем прийняття рішень в умовах недостатньої інформації і, водночас,

мав значний досвід організаційно-управлінської діяльності в сфері вищої освіти. Власне, і сам цей досвід він набув у стінах КПІ, з яким було пов'язане все його свідоме життя. У 1975 році він закінчив факультет систем управління Київського політехнічного інституту за спеціальністю "Автоматизовані системи управління". У 1979 році захистив кандидатську дисертацію на тему "Оптимальне дискретне управління одним класом розподілених процесів нестационарного теплообміну", у 1984 році – докторську на тему "Автоматизоване проектування та оптимальне управління нестационарними процесами і полями в умовах невизначеності даних". У 1987 році став професором кафедри технічної кібернетики. Ще за п'ять років Михайла Згуровського було обрано членом-кореспондентом Національної академії наук України, а в 1995 році він став академіком НАН України. У КПІ він здолав усі щаблі кар'єрних сходів від студента до проректора з навчальної роботи і виконавча обов'язків ректора, тому був добре обізнаним не лише з потенціалом інституту – навчальним і науково-технічним, – але й достеменно знав усі його "вузькі місця" та проблеми, які слід було негайно долати.

Ці знання та досвід дозволили новообраному ректорові одразу почати втілювати у життя програму перетворень інституту з пострадянського, директивно керованого з центру навчального закладу з "репродуктивною" системою навчання, що за інерцією "штампував" фахівців, знання та навички яких далеко не завжди відповідали запитам новонародженої ринкової економіки, на сучасний технічний університет. Програма ця багато в чому ґрунтувалася на використанні досвіду функціонування провідних технічних університетів світу. Впроваджувана стратегія полягала в забезпеченні трансформації від моделі великого політехнічного інституту колишнього радянського союзу, що здійснював навчально-наукову роботу за вузько орієнтованими спеціальностями, до моделі технічного університету європейського зразка з універсальною, широкопрофільною підготовкою відповідно до потреб суспільства й гнучкою, пристосованою до потреб часу системою управління. При цьому не можна було знехтувати й традиціями Київської політехніки, що закладали і підтримували у славі попередники, починаючи з першого директора КПІ, відомого вченого в галузі механіки і опору матеріалів і видатного організатора вищої освіти професора Віктора Кирпичова та його наступників, серед яких були такі відомі вчені та інженери, як Михайло Коновалов, Костянтин Зворикін, Вікторин Бобров, Олександр Плигунів, Григорій Денисенко, Петро Таланчук та інші. Їхній спадок потрібно було не просто зберегти, а, переосмисливши з урахуванням сучасних реалій, побудувати на ньому нову якість діяльності інституту, яка б відповідала велінням нових часів. Михайлові Згуровському це вдалося.

Чітке усвідомлення ситуації та розуміння завдань, які мусив вирішити колектив інституту, щоби успішно інтегруватися в реалії сьогодення, дозволили ректорові Згуровському з одностороннім – передусім керівниками різного рівня – проректорами, деканами,

очільниками підрозділів – цілеспрямовано працювати над модернізацією діяльності інституту, підвищенням якості навчання в ньому, розширенням напрямів підготовки фахівців і наукової тематики досліджень. Цьому сприяли й рішення щодо демократизації стосунків у колективі на всіх рівнях та децентралізації управління, оновлення системи соціального захисту, гуманізації та гуманітаризації освіти, підсилення економічної складової в освіті майбутніх фахівців.

Підсумки перших реформ

Трохи більше ніж за 10 років у КПІ було створено 11 нових факультетів і навчально-наукових інститутів, понад 50 кафедр, відкрито більше 150 нових спеціальностей і спеціалізацій. Це стало відповіддю на потреби національної економіки. Для організації і підприємств різної форми власності фахівців почали готувати факультети інформатики і обчислювальної техніки, прикладної математики, авіаційних і космічних систем, фізико-математичний, фізико-технічний (зі 1999 року – інститут). А в 1997 році в КПІ було засновано Навчально-науковий комплекс "Інститут прикладного системного аналізу" Міністерства освіти України та Національної академії наук України, базою якого стала кафедра математичних методів системного аналізу КПІ. І не лише інститут, адже з ініціативи Михайла Захаровича Згуровського пізніше на базі КПІ створили ще й Світовий центр даних з геоінформатики і сталого розвитку (СЦД-Україна), діяльність якого також є дотичною до проблем, якими займаються науковці, викладачі та студенти ПІСА. Центр є повноправним членом Світової системи даних (ССД) Міжнародної наукової ради (МНР) і спеціалізується на проведенні міждисциплінарних досліджень складних систем різної природи, зокрема у сфері геоінформатики в розрізі глобального моделювання процесів сталого розвитку та оцінювання глобальних загроз для безпеки і якості життя людей.

Коло напрямів підготовки в інституті невпинно розширювалося: до традиційних технічних спеціальностей долучалися й інші: до складу КПІ увійшов видавничо-поліграфічний факультет (з 2004 року – Видавничо-поліграфічний інститут), який до того працював як вечірній факультет розташованого у Львові Українського поліграфічного інституту ім. І. Федорова; у 1992 році організовано факультет менеджменту та маркетингу, у 1995 році – факультет лінгвістики; у 1995 році – факультет права, а у 1996 році – факультет соціології (пізніше ці два факультети було об'єднано в один – факультет соціології та права), того ж року – факультет фізичного виховання і спорту (у 2000-х роках він влився до факультету біомедицинської інженерії). Певна річ, це супроводжувалося і постійною роботою над удосконаленням змісту та методів навчання для забезпечення підготовки всебічно розвинутих спеціалістів.

Отож традиційно технічний виш набув організаційно-освітніх форм університету. І вже за кілька років отримав офіційне нормативно-правове підтвердження цього: Указом Президента України від 8 квітня 1995 року №289/95 "Про Київський політехнічний інститут" КПІ було надано статус національного самоврядного (автономного)

державного вищого навчального закладу і присвоєну назву "Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут" (НТУУ "КПІ"). На той період новий університет фактично став майданчиком з відпрацювання нових підходів до організації сучасного освітнього процесу й одним із центрів розробки стратегії розвитку національної вищої освіти.

Значно зріс і міжнародний авторитет вишу, особливо після того, як він одним із перших в Україні долучився до співдружності вишів, які підписали Велику хартію університетів Європи ("Magna Charta Universitatum"). Все активнішу участь його представники стали брати в міжнародних конференціях з питань реформування вищої освіти нашої країни та її гармонізації з європейською освітньою системою.

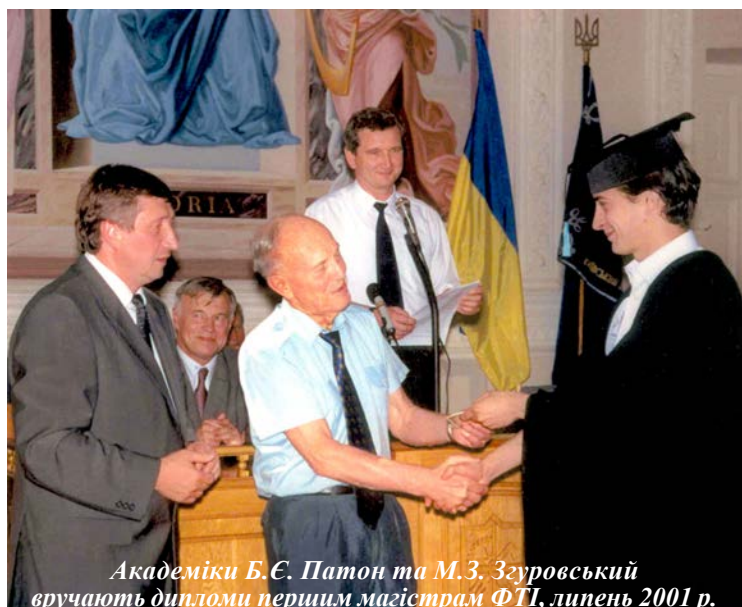
Першість в усьому

Потужний організаційно-науковий потенціал ректора найвідомішого закладу вищої технічної освіти України і стрімкий поступ університету шляхом перебудови в модернізації системи підготовки фахівців для економіки України та на замовлення інших країн не залишилися непоміченими на державному рівні: 18 листопада 1994 року М.Згуровського було призначено міністром освіти України. Він обіймав цю посаду впродовж 4,5 років, не залишаючи при цьому і роботи в КПІ. Як міністру йому в оперативному режимі доводилося вирішувати безліч завдань – від забезпечення вчасного фінансування всієї галузі до розв'язання конфліктних ситуацій в окремих навчальних закладах. Однак текучка не завадила роботі задля досягнення головної мети – забезпечення реформування системи вітчизняної освіти й перетворення її на таку, яка відповідала б потребам молоді незалежної держави. Фактично мова йшла про створення нової системи освіти – сучасної за змістом, формами і технологіями та національної за духом. Але, водночас, слід було зберегти й кращі традиції та практики тієї системи освіти, що формували науковці та викладачі багатьох попередніх поколінь. І за період роботи на посаді міністра Михайлові Згуровському з командою вдалося створити нормативно-правову базу освіти незалежної України, сформував концепцію гуманізації навчання (тобто її максимального наближення до людини) і виховання молодого покоління громадян України, впровадити українську мову як обов'язкову для навчання, створити національну систему акредитації освітніх програм закладів освіти, організувати підготовку нового покоління підручників, що відповідали запитам системи освіти незалежної держави і не спотворювали реальності, й вирішити багато інших важливих завдань. Своєрідною лабораторією реформування став тоді саме КПІ. А магістральним курсом модернізації системи вищої освіти України було визначено її інтеграцію в європейський освітньо-науковий простір. Результатом роботи в цьому напрямі стало приєднання України до Болонського процесу, повноцінний перехід до тривірневої системи навчання (бакалавр – магістр – доктор філософії) в університетах України, підписання Лісабонської конвенції про визнання системи кваліфікацій України тощо. А також

стор. 3

М.Згуровський підписує Велику хартію університетів, Болонья, 16 вересня 2003 р.

Академіки Б.Є. Патон та М.Згуровський вручають дипломи першим магістрам ФТІ, липень 2001 р.

На відкритті КПІ першого у світі пам'ятника І.І. Сікорському, 14 травня 2008 р.

стор. 2 вхідження низки провідних українських ЗВО, зокрема, звісно, і Київської політехніки, до 1000 кращих університетів світу за визначеними міжнародними рейтингами.

Лише в 1999 році Михайло Згуровський зміг знову повністю зосередитися на роботі в КПІ. Розпочався наступний етап модернізації діяльності тепер уже університету. Все ширше впроваджувалася в ньому модель "трикутника знань": "освіта – наука – інновації", що її наполегливо і систематично обстоював ректор на усіх рівнях підготовки фахівців. Важливим кроком на цьому шляху стало ширше залучення студентів до виконання наукових робіт на кафедрах. Участь у наукових дослідженнях, розробці програмних продуктів, підготовці статей для спеціалізованих видань і доповідей на наукових конференціях, а з початком війни, яку росія розв'язала проти нашої держави, – і в практичній роботі задля зміцнення обороноздатності України, стало важливою частиною навчання в КПІ. Наслідком цього стало, передусім, поглиблення інтеграції науково-дослідної діяльності з навчальним процесом. А ще – надання університетові (першому в країні!) у 2007 році статусу університету дослідницького типу, модель якого ґрунтується на відпрацьованих механізмах функціонування сучасних форм інтеграції науки, освіти та інновацій, підготовки дослідників і висококваліфікованих фахівців для наукоємних галузей економіки, здійсненні інноваційної діяльності в ринкових умовах через науковий парк університету, розвитку економіки, побудованої на знаннях.

Логічним наслідком впровадження концепції "трикутника знань" у повсякденну практику діяльності підрозділів університету стало поглиблення інтеграції науково-дослідної діяльності з навчальним процесом. Сьогодні студенти Київської політехніки здебільшого здобувають знання і навички не тільки під час лекцій та виконання стандартних лабораторних робіт. У процесі навчання їх одразу ж вводять у коло проблем, над розв'язанням яких працюють їхні викладачі-дослідники, вони мають змогу оволодівати практичними навичками і вміннями не тільки і не стільки в навчальних аудиторіях, скільки в лабораторіях, біля випробувальних стендів, у роботі над виконанням реальних інноваційних проєктів і їхньою комерціалізацією через створення власних стартапів.

Шляхом інноваційного розвитку

Інноваціям, до речі, в університеті надається значна увага, адже від належної організації науково-дослідної і впроваджувальної діяльності залежить її ефективність інноваційної діяльності в його стінах. Центром цієї роботи стало створене за ініціативи ректора Згуровського університетське інноваційне середовище, де студенти, співробітники та викладачі мають можливість співпрацювати не тільки з науковими установами та підприємствами, а й з фахівцями високотехнологічних компаній, інвестиційних фондів та бізнес-структур. Роль ядра, навколо якого воно було утворено, виконує Науковий парк "Київська політехніка". Принагідно слід зауважити, що його виникнення передувала серйозна робота ректора та провідних фахівців університету з Комітетом з питань науки і освіти Верховної Ради України, результатом якої став прийнятий 22 грудня 2006 р. Закон України "Про Науковий парк "Київська політехніка". Перший подібний закон в нашій країні (знов пер-

ший!). До структури Наукового парку увійшли окремі підрозділи КПІ, наукові, виробничі та навчальні організації, що працюють у галузі високих технологій, а також консалтингові, юридичні, фінансові та інші суб'єкти підприємницької діяльності. З часом навколо парку утворилася повноцінна інноваційна екосистема, яка складається з чотирьох компонентів: Науково-дослідної частини (НДЧ), Департаменту інновацій та трансферу технологій, Наукового парку "Київська політехніка" та Інноваційного холдингу "Sikorsky Challenge". Модель виявилася дуже ефективною, і невдовзі на її базі вибудувалася і Всеукраїнська інноваційна екосистема "Sikorsky Challenge Ukraine" – відкрита інноваційна екосистема, учасниками якої є інституції, зацікавлені у прискореному розвитку української інноваційної економіки, обороноздатності та безпеки: університети, наукові установи, інноваційні компанії, підприємства оборонно-промислового комплексу, фонди, громадські організації, органи державної влади та місцевого самоврядування. Одним із важливих елементів стала мережа стартап-шкіл "Sikorsky Challenge", що виросла зі створеної в 2014 році університетської стартап-школи "Sikorsky Challenge". Ну і, звісно, одним із найважливіших елементів всієї екосистеми став щорічний Міжнародний фестиваль інноваційних проєктів "Sikorsky Challenge", який з ініціативи та за безпосередньої участі ректора Михайла Згуровського з 2012 року проводиться в університеті. До речі, цей фестиваль і конкурс стартапів, який проводиться в межах його програми, стали справжнім брендом і, водночас, візитівкою університету. Фактично, інноваційна екосистема "Sikorsky Challenge" перетворилася на першій в країні острівці високотехнологічних проривів. Здобутки вчених КПІ в науково-інноваційній діяльності, зокрема в науковому супроводженні оборонно-промислового комплексу держави, в космічних дослідженнях, у створенні безпілотної авіації, у сфері кібербезпеки, інших критичних напрямках хайтеку добре відомі в країні та світі й відзначені численними Державними преміями України в галузі науки і техніки та багатьма державними нагородами.

Ще однією структурою, що її було створено за ініціативи ректора для зближення науки та промисловості, є заснована в 2015 році Інноваційно-виробнича платформа "Київська політехніка" – нова для нашої країни модель об'єднання науково-інноваційних організацій та промислових підприємств. До її складу увійшла низка відомих вітчизняних промислових підприємств різної форми власності та Науковий парк "Київська політехніка". Це утворення стало базою впровадження у життя передусім розробок оборонного і подвійного призначення, адже з початком війни на сході України політехникам довелося скорегувати засади своєї діяльності в частині підвищення наукового і освітнього внеску університету в обороноздатність країни.

Серед інноваційних здобутків Київської політехніки є речі для нашої країни унікальні. Скажімо, лише КПІ ім. Ігоря Сікорського має власну космічну програму, в активі якої запуски в космос наносупутників "PolyITAN-1", "PolyITAN-2-SAU" і "PolyITAN-HP-30" – перших університетських космічних апаратів в Україні, й кілька перспективних проєктів нано- і мікросупутників, робота над якими триває.

Слід зауважити, що інноваційний розвиток – це не лише активізація науково-дослідної та конструкторської діяльності в університеті. Це ще й впровадження в освітній процес інноваційних технологій і методів навчання задля підвищення якості підготовки фахівців. Отож останніми роками в КПІ все більше започатковується дуальних програм підготовки фахівців, учасниками яких є не тільки навчально-наукові підрозділи університету, а й інноваційні компанії та підприємства різних галузей промисловості, науково-дослідні установи й організації (зокрема, вперше в Україні партнерами університету стали компанії "Boeing Україна" та "Прогрестех-Україна"); програм подвійного диплому з провідними закордонними університетами (ще у 2002 році вперше в Україні в КПІ на базі ММІ, зварювального та інженерно-фізичного факультетів було створено Спільний українсько-німецький факультет машинобудування КПІ та Магдебурзького університету ім. Отто-фон-Геріке); сертифікатних програм. Всіляко вітається проведення в університеті літніх шкіл з різноманітної тематики та участь київських політехників у таких школах, які проводяться в університетах-партнерах, розширення участі в програмах академічної мобільності й таке інше.

Понад те, упродовж останніх років КПІ все більше орієнтується на інтеграцію з європейською системою освіти, спільно з університетами Європи бере участь у проєктах і програмах Європейського Союзу, при ньому діють наукові установи ООН та ЮНЕСКО, в його стінах розробляються науково-дослідні проєкти на основі контрактів з компаніями зі США, Німеччини, Південної Кореї, Японії та інших країн.

Не тільки навчання та дослідження

Одним із тих питань, які з самого початку роботи М.З.Згуровського на посаді ректора перебували в зоні його постійної уваги, було створення в університеті особливої, сказати б, корпоративної культури, просякнутої духом академізму, творчої праці і, водночас, спрямованої на виховання в студента або студентки, викладача й викладачки, співробітника та співробітницї відчуття належності до великої родини київських політехників і причетності до історії університету. Бо сьогоднішні здобутки КПІ зросли на ґрунті надбаних великих попередників, а нинішні успіхи сучасників стануть стартовим майданчиком для злетів нащадків. Усе це відбувалося, відбувається і має відбуватися надалі на тій історичній території, де понад 125 років тому розпочав свою роботу КПІ. Тим-то будівлі, навчальні аудиторії, лабораторії та майстерні – це ще не весь університет. Нинішній КПІ неможливо уявити без Державного політехнічного музею імені Бориса Патона, пам'ятників видатним вченим і конструкторам, життя і діяльність яких були пов'язані з КПІ, без ошатної зали Вченої ради, старого університетського парку і нового Парку Нескорених, скверів, майданика Фуко в Науково-технічній бібліотеці і так далі й далі. Усі ці, висловлюючись канцелярською мовою, "об'єкти", були створені або капітально відреставровані за часів ректорства М.З.Згуровського, або з його ініціативи. У цій площині, до речі, лежить і його занурення в історію КПІ, його популярні біографічні нариси, присвячені видатним політехникам, діяльність яких змінила світ, його книга "Київська політехніка: шлях до зірків", що витримала кілька перевидань. Особливе місце в цих розвідках займає постать видатного

киянина, всесвітньо відомого авіаконструктора та одного з найшанованіших інноваторів ХХ століття – Ігоря Івановича Сікорського, ім'я якого з ініціативи Михайла Згуровського, підтриманої Вченою радою університету та переважною більшістю політехників, у 2016 році було присвоєно КПІ.

Часи випробувань

У 2014 році розпочався новий період історії КПІ. Війна, яку розв'язала росія проти нашої країни, анексувавши Крим і розпочавши бойові дії в наших східних регіонах, змусила політехників переглянути і скорегувати концептуальні засади своєї діяльності в частині збільшення масштабів наукового і освітнього внеску університету в справу забезпечення обороноздатності країни. Цьому передувала велика аналітична та організаційна робота під керівництвом ректора. За кілька років в університеті вже було створено кілька десятків новітніх технологій подвійного та спеціального призначення, частина яких за останні п'ять років поставлені на озброєння держави. КПІ також став головним методологічним центром країни з підготовки кадрів за програмами "Організація захисту інформації та кібернетичної безпеки", "Управління в сфері оборонно-промислового комплексу", "Експлуатація та ремонт безпілотної літаків-розвідників" та за іншими стратегічно важливими напрямками. А нові реалії життя в Україні, які виникли після повномасштабного вторгнення РФ в Україну 24 лютого 2022 року, змусили до стратегії розвитку університету додати ще одне важливе завдання: підвищення обороноздатності держави та започаткування базових засад національного супротиву. В лічені місяці КПІ активізував наукові розробки та підготовку кадрів за військово-промисловими напрямками, забезпечив розробку нових виробів і технологій подвійного і воєнного призначення. А ще в ньому набрав силу потужний волонтерський рух. У рамках цього руху, до речі, в університеті було засновано Фонд допомоги ЗСУ "Київський політехнік", який на постійній основі допомагає українським воїнам обладнанням, зброєю, медикаментами, транспортними засобами. Водночас, предметом постійних турбот ректора стала робота з посилення заходів безпеки в університеті, облаштування укриттів тощо. Недарма ж саме в Київській політехніці за участі соціально-відповідального бізнесу було споруджено перше в Україні багатифункціональне "розумне укриття". При цьому триває активна робота над створенням і розбудовою платформи повенної інноваційної трансформції країни, в якій важливе місце належатиме КПІ імені Ігоря Сікорського.

... Про 32 роки діяльності М.З. Згуровського на посаді ректора КПІ, про його ініціативи, проєкти і здобутки, а також про проблеми, які йому довелося розв'язувати, можна розповідати ще довго. У цьому матеріалі пунктирно окреслено лише деякі напрями його роботи задля збереження і розвитку університету, адже обсяги газетної площі не дозволяють розповісти про все докладно.

Отож насамкінець ми мусимо просто висловити вдячність Михайлові Згуровському за його самовіддане служіння Київській політехніці впродовж усіх цих років і сподівання, що завершення його роботи як ректора – це не кінець, а початок нового етапу праці в університеті.

М.З. Згуровський демонструє Л.М. Кравчуку натурний макет наносупутника КПІ, листопад 2013 р.

Відкриття Спільного ННЦ КПІ ім. Ігоря Сікорського та компаній "Boeing" і "Прогрестех-Україна", лютий 2016 р.

На VIII Фестивалі інноваційних проєктів "Sikorsky Challenge", листопад 2019 р.

Політехніки перемогли в конкурсі "Молодий вчений року 2023"

Представники КПІ ім. Ігоря Сікорського вкотре увійшли до когорти найкращих молодих науковців країни. Вони гідно представили університет у конкурсі Ради молодих учених при Міністерстві освіти і науки України "Молодий вчений року 2023". Трое з них перемогли в різних номінаціях.

18 травня, в День науки, в Київському будинку вчених НАН України відбулося урочисте нагородження лауреатів щорічного Всеукраїнського конкурсу "Молодий вчений року 2023". Усього конкурс налічує 100 номінацій, кожна з яких охоплює свою сферу наукової діяльності. Метою змагання є відзначення та підтримка значних досягнень молодих вчених, популяризація науки, підвищення інтересу до наукових досліджень. Переможців визначали за сумою балів від журі й результатів відкритого голосування, що забезпечило прозорість і неупередженість вибору та свідчило про визнання представлених робіт як експертами, так і широким колом фахівців.

Започаткований у 2021 році, цей конкурс став традиційним і надає можливість магістрантам, аспірантам, докторантам і молодим дослідникам показати свої здібності й напрацювання та отримати заслужене визнання. Учасники представляють свої дослідження та роботи у таких галузях, як природно-математичні науки, науково-технічна діяльність та інженерія, аграрна наука та продовольство, охорона здоров'я тощо. А також – воєнні науки та цивільна безпека, управління та адміністрування, сфера обслуговування та соціально-гуманітарний напрям.

Отже, переможці конкурсу "Молодий вчений року 2023".

Яна Шуміло – к.е.н., асистентка кафедри економічної кібернетики факультету менеджменту та маркетингу – перемогла у номінації "Інста науковець". Це досягнення підтверджує високий рівень її наукових і професійних досягнень, а також важливість її внеску в розвиток сучасної економічної науки, – вважають на кафедрі.

До речі, здобутки науковиці було представлено у двох категоріях: "Маркетинг" та "Інста науковець", адже основна сфера наукових інтересів Я. Шуміло – маркетингова діяльність підприємств. Її дисертаційне дослідження та понад 40 наукових праць стосуються вивчення різних аспектів цієї теми. Особливу увагу дослідниця приділяє застосуванню штучного інтелекту в маркетинговій діяльності, зокрема про це йшлося в науково-дослідній роботі за грантом НАН України "Інструменти штучного інтелекту в управлінні поведінкою економічних агентів у цифровому просторі", виконаній під керівництвом д.е.н. Світлани Турлакової.

Загалом, окрім наукової діяльності, Яна Миколаївна має понад 5 років практичного досвіду у сфері маркетингу. Вона активно виступає на різних заходах як спікер та зай-

мається просвітницькою діяльністю у своєму блозі www.instagram.com/ya.varlamova/, який налічує понад 6 тисяч підписників. У такий спосіб вона не лише поширює знання з маркетингу, але й популяризує науковий підхід до цієї галузі серед широкій аудиторії. Успіхи науковиці було відзначено стипендією НАН України у 2021-2023 роках, також вона входила до тридцятки найкращих молодих вчених України в інтернатурі "Polish-Ukrainian summer camp for young scientists" у 2022 році, де мала можливість обмінятися досвідом із зарубіжними колегами. "Її праця є яскравим прикладом того, як молоді науковці можуть поєднувати теорію та практику, сприяючи розвитку науки і бізнесу одночасно", – визнають колеги дослідниці.

Ігор Свобода – аспірант кафедри інформаційної безпеки НН ФТП – переміг у номінації "Науковий проект". Нагороду присуджено за участь у міжнародному проєкті від COST Association "Enabling multilingual eye-tracking data collection for human and machine language processing research (MultiPEYE)" ("Забезпечення багатомовного збору даних відстеження руху очей для дослідження обробки мови людиною та машиною"). До речі, він не лише сам серед лідерів, а й залучає до творчості своїх підопічних. Під його науковим керівництвом студенти Олег Гуменюк і Анастасія Комар з дослідженням "Генерація та аналіз мереж подій з новинних каналів Telegram за допомогою штучного інтелекту" зайняли 2-ге місце у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт зі штучного інтелекту, який щороку завершується в КПІ. "Бути вашим науковим керівником було честю і великим задоволенням, очікую подальших перемог", – звернувся наставник до своїх вихованців.

Інна Білоус – к.т.н., доцентка кафедри теплової та альтернативної енергетики НН ІАТЕ – отримала спеціальну нагороду "Інновація енергетичного сектору". Її як успішного фахівця з енергоефективності та енергетичного менеджменту добре знають у Київській політехніці: вона перемагала у університетському конкурсі "Молодий викладач-дослідник" у 2018-2023 рр., була лауреатом Премії Президента України для молодих вчених у 2020 р., лауреатом Премії Верховної Ради України для молодих вчених у 2022 р., стипендіаткою КМ України в 2018-2020 рр., 2020-2022 рр. та 2022-2024 рр.

Окрім цього, Інна Білоус також відома в національній та міжнародній енергетичній спільноті. За її участі виконуються міжнародні проєкти "Erasmus+" KA2, що сто-

суються потенціалу університетів для прискорення забезпечення стійкості й життєздатності українських міст, а також міжнародного онлайн-навчання для сприяння стійкості, розширення прав та можливостей енергетичних мереж і цифровізації вищої освіти. Нині у складі колективу дослідниці працює за програмою "Наука заради миру та безпеки" (проєкт NATO SPS "Розробка будівель, що швидко монтуються, та їх енергетичних систем – Q-Built"). Вона займається розробкою наметів, що швидко монтуються. Напрацювання можуть бути використані для військових містечок та наметових містечок для внутрішньо переміщених осіб. Функціонування таких мобільних поселень передбачає автономне енергоживлення, адже кожна тимчасова будівля обладнується мобільною платформою, яка вироблятиме енергію для забезпечення роботи інженерних систем та підтримання комфортних умов у будівлі.

Не менш важливими є наукові проєкти за держзамовленням, в реалізації яких взяла участь науковиця. Вони стосувалися інженерних аспектів функціонування системи енергоменеджменту об'єктів житлово-громадського сектору (2018-2020 рр.), наукових засад аналізу методів підвищення енергетичної ефективності будівель до майже нульового споживання енергії (2020-2022 рр.), роз-

роблення техніко-технологічних схем та систем керування теплозабезпечення населених пунктів на основі термодинамічних підходів (2019-2021 рр.), обґрунтування нестационарних режимів та характеристик комбінованого тепло- та холодозабезпечення енергоефективних будівель на основі

теплонасосних систем" (2022-2023 рр.). Понад те, Інна Юрївна у складі колективу нині працює над технічною розробкою інтелектуальної низькотемпературної системи теплозабезпечення будівель на базі конденсаційної модульної котельні (Розпорядження Кабінету Міністрів України № 872 р. "Про затвердження переліку науково-технічних (експериментальних) розробок в рамках виконання державного замовлення на найважливіші науково-технічні (експериментальні) розробки та науково-технічну продукцію у 2023 році"). Взагалі, її кредо в роботі – від енергоефективності до енергонезалежності.

"У складні часи для України, в умовах постійних терористичних атак на енергетичні об'єкти країни, особливо приємно бути лауреатом саме в цій номінації", – зазначила лауреатка під час нагородження.

Дійсно приємно і почесно, що в університетській спільноті зростають і вдосконалюють свої напрацювання фахівці різних наукових напрямів, що мають знання в Україні та світі.

Надія Ліберт

Студентки ФБМІ та ФБТ гідно представили КПІ у міжнародному Біохакатоні

Наприкінці травня у Варшаві відбулися міжнародні хакатони Smart City Challenge та BioHackathon. Їхніми організаторами виступили Студентське самоврядування Варшавської політехніки, Науковий гурток біотехнологій "Herbion" Варшавської політехніки, Центр міжнародного співробітництва, студентські наукові групи Ventures та Startups and Innovation Варшавської школи економіки. Це один із заходів, які завдяки фінансуванню, що забезпечує Національне агентство академічних обмінів Польщі NAWA, спільно реалізують університети, що входять до Альянсу ENHANCE. Участь у них створює для студентів і молодих науковців чудові можливості для професійного зростання і розвитку. Одним із учасників і співкоординаторів проєкту, в межах якого у Варшавській політехніці пройшли ці заходи, а українські студентки взяли в них участь, є відділ академічної мобільності ДНВР КПІ.

Команди працюють над проєктами (Фото Piotr Szczepanski)

Україну в Варшаві представляли 14 студенток КПІ ім. Ігоря Сікорського та НУ "Львівська політехніка". До складу делегації КПІ входили студентки ФБМІ – Анна Провсєтова, Софія Зайченко, Марія Нечипоренко, Оксана Країло, Яна Смірнова та ФБТ – Анна Тарнавська і Дарина Хижна. Вони долучилися саме до Біохакатону, завданням якого було створення рішень для управління відходами. Дівчат було включено до різних команд, які працювали над розв'язанням різних завдань.

Після 48 годин інтенсивної роботи над вирішенням проблеми, або виявленням нових можливостей управління відходами, було визначено переможців. Серед членів команди, яка стала переможцем Біохакатону була і студентка КПІ ім. Ігоря Сікорського. Як зауважила керівниця відділу академічної мобільності департаменту навчально-виховної роботи університету Ольга Демиденко, для КПІ це безперечна перемога, бо в такий складний для країни та системи вітчиз-

няної освіти час наші дівчата в абсолютно нестандартних умовах можуть брати участь у таких змаганнях, можуть перемагати, можуть виявляти гнучке креативне мислення. "Тому я пишаюся кожною з них, і вважаю кожному переможницею, незалежно від того, чия команда зайняла перше або інше призове місце. Вони всі переможниці!" – наголосила вона.

Одна з представниць КПІ, Дарина Хижна, після конкурсу відзначила: "У ході реалізації проєкту з академічної мобільності ми зрозуміли, наскільки багато молодих, перспективних та амбітних людей нас оточувало! Разом зі своєю командою ви живете своїм проєктом, викладаєте на повну і повністю знання та навички один одному. Волонтери та співробітники Варшавського університету технологій завжди були готові вислухати нашу ідею, побоювання та оцінити технічний бік задуму. Ми щиро вдячні нашим викладачам, факультету та відділу академічної мобільності КПІ за надану можливість долучитися до змагання, а також кожному його учасникові, адже без них не було б тієї атмосфери командного духу та ентузіазму, що панували під час хакатону".

Редакція "Київського політехніка" щиро вітає дівчат з їхнім успіхом!

Володимир Школьнік,
Дмитро Стефанович

Унеможливити корупційні прояви

Завершилися вибори нового ректора університету. У виборчій кампанії було застосовано цікаві й, часом, доволі неоднозначні передвиборчі технології. Але головними, звісно, були виступи кандидатів, заплановані та незаплановані зустрічі, змагання на витривалість і дотепність тощо. Особисто я чекала вкидів фейкової інформації про корупцію та зловживання, але ще раз переконалася, що система управління в університеті працює прозоро та унеможлиблює корупційні прояви. Управлінські інструменти – це ті алгоритми, за допомогою яких можна домогтися поставленої мети. Дуже багато зроблено та робиться плановим порядком на шляху упередження корупції та недоброчесної поведінки.

Боротьба з корупцією в освітніх закладах, включаючи й КПІ, є важливим завданням галузі освіти, спрямованим на забезпечення чесності та прозорості в академічному середовищі. Тому впродовж усіх років існування незалежної України цьому питанню надавалось вагоме значення, зокрема і в Національному технічному університеті України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського" – одному з провідних університетів України, що має довгу історію та багаті традиції в галузі освіти й наукових досліджень.

На початку 1990-х років після розпаду Радянського Союзу Україна зіткнулася з серйозними проблемами у сфері корупції, й освітні установи не стали винятком. КПІ, як і багато інших університетів, зіткнувся з проблемами хабарництва під час вступу та складання іспитів. На жаль, на той час системних антикорупційних заходів на державному рівні практично не проводилося. У 2000-х роках ситуація почала поступово змінюватись. Університети взялися за впровадження внутрішніх заходів контролю для боротьби з корупцією, включаючи анонімні опитування студентів, встановлення суворих правил складання іспитів та контроль за діяльністю викладачів. У 2014 році в Україні було прийнято закон "Про запобігання корупції", який встановив чіткі норми та розписав заходи боротьби з корупцією у різних сферах, включаючи освіту. КПІ одразу почав активно запроваджувати положення цього закону в практику власної повсякденної діяльності. Введення електронних систем управління навчальним процесом, таких як системи електронного документообігу та електронної системи "Деканат", дозволило значно скоротити можливості для корупційних дій. У 2019 році в університеті було створено Комісію з етики та академічної доброчесності Вченої ради КПІ ім. Ігоря Сікорського, яка почала розглядати випадки плагіату, хабарництва та інших порушень академічних норм.

Протягом 2020-тих років КПІ продовжив активно підтримувати ініціативи щодо підвищення прозорості освітнього процесу. Було впроваджено публічні рейтинги викладачів, де студенти можуть оцінювати якість викладання; імплементовано в освітній процес антикорупційні програми та навчання, введено посаду уповноваженої особи з питань запобігання та виявлення корупції. В університеті почали проводитись регулярні семінари та тренінги з питань антикорупційної поведінки для студентів і співробітників. КПІ розпочав активну співпрацю з міжнародними організаціями та фондами, які займаються питаннями антикорупційної діяльності та академічної доброчесності. Важливим антикорупційним інструментом став спеціальний канал зв'язку, де студенти та співробітники можуть анонімно повідомляти про факти корупції.

Запобігання корупції у КПІ продовжує залишатися актуальним завданням. Впровадження сучасних технологій та методів управління, підвищення прозорості та відкритості, а також активна участь студентів та громадськості відіграють ключову роль у забезпеченні чесності та справедливості в освітньому процесі.

Сподіваюся, що зміна керівництва університету жодним чином не вплине на вектор, яким рухається університет – найвідоміший технічний виш України та один із найпотужніших у Європі. Я та вся КПІшна спільнота у цьому допомагатимуть!

Яна Цимбаленко,
уповноважена особа з питань
запобігання та виявлення корупції
у КПІ ім. Ігоря Сікорського

Петру Івановичу Бідюку – 75!

23 червня 2024 року відзначив свій 75-річний ювілей професор кафедри математичних методів системного аналізу Навчально-наукового Інституту прикладного системного аналізу КПІ ім. Ігоря Сікорського (ПІСА) Петро Іванович Бідюк.

П.І. Бідюк – доктор технічних наук, професор, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, відомий фахівець у математичному моделюванні нестационарних нелінійних процесів у різних галузях; методах статистичного аналізу даних, адаптивному прогнозуванні; автоматичному керуванні технологічними процесами, технічними системами.

Усе своє професійне життя Петро Іванович присвятив науковим дослідженням та освіті. Закінчив факультет радіоелектроніки Київського політехнічного інституту. Працює в КПІ з 1979 р. Посідав посаду старшого наукового співробітника кафедри технічної кібернетики з 1986 р. У 1986 р. захистив кандидатську дисертацію "Система мікропроцесорного управління блоком кристалізаторів у виробництві парафінів" під керівництвом проф. В.В. Ажогіна. У 1996 р. захистив докторську дисертацію "Аналіз та керування великими космічними конструкціями" за спеціальністю 05.13.03 – "Системи і процеси керування", науковий консультант академік НАН України М.З. Згуровський. З 1997 р. – професор кафедри математичних методів системного аналізу ПІСА. Має вчене звання професора кафедри математичних методів системного аналізу (25.04.2001). Результати його наукових досліджень висвітлені у 820 публікаціях, серед яких 9 монографій та підручників і близько 600 наукових статей.

Нині професор П.І. Бідюк викладає базові дисципліни: аналіз часових рядів, прикладну статистику проектування, комп'ютерні інформаційні системи, моделювання економіки перехідного періоду. Студенти з великою зацікавленістю та повагою слухають лекції Петра Івановича, свідченням чого

П.І. Бідюк

АДРЕСИ УСПІХУ

Рік тому КПІ ім. Ігоря Сікорського приймав фіналісток конкурсу "Освітні Амбасадорки Київської МАН". Серед яскравих непересічних дівчат, які презентували свої науково-дослідницькі здобутки та продемонстрували інтелектуальні й творчі здібності, була Марія Гупаленко. Натоді – учасниця заключного етапу конкурсу-захисту МАН. Нині вона студентка НН ІАТЕ, опановує комп'ютерні науки. "Комп'ютерні науки – це цікаві IT проекти, через які можна реалізуватися в найсучасніших галузях сьогодення", – вважає вона.

Дівчина згадує, як вразив її тоді університет: парки, будівлі – територія молодих і для молодих. До того ж, вітаючи переможців, представниці КПІ – генерального партнера заходу – наголосила: "Маємо честь приймати вас у стінах КПІ і дуже хочемо, щоб ви вступали до нашого університету. Зробимо все можливе, щоб ви могли реалізуватися по максимуму, тому що в КПІ ці можливості є". Так і сталося: Марія вступила до КПІ, де не лише опановує майбутню професію, а й продовжує розвивати свою творчу майстерність.

Вважається, що творча особистість вирізняється відкритістю до експериментів. Це саме про М. Гупаленко. Свого часу вона співала в дитячому хорі "Щедрик", відвідувала гурток журналістики, малювала, закінчила музичну школу по класу скрипки. Була членкинею Всеукраїнської молодіжної громадської організації "Фундація регіональних ініціатив", висвітлювала та популяризувала у соцмережах діяльність освітніх молодіжних таборів. Крім того, її зацікавили дослідження, присвячені відтворенню українського етностилю в національному кіно. "Адже кіно, – говорить дослідниця, – це потужний інструмент, що демонструє український традиційний стрій широкому колу глядачів. Вбрання персонажів – це важливо. Зокрема, етностиль віддзеркалює українську самобутність на протигагу більшовицькому однострою (мова про історичну драму "І будуть люди" режисера Аркадія Непиталюка. – Ред.). Тож щоб українське кіно було якіснішим, мають бути з розумом підібрані костюми". У подальшому вона планує створити блог, щоб досліджувати етностиль в українських серіалах.

Марія Гупаленко

є високий рейтинг студентського оцінювання. Він здійснює наукове керівництво бакалаврами, магістрами, аспірантами. Завдяки його наставництву наука отримала 23 кандидатів наук, 3 докторів філософії та 3 докторів наук. 5 разів поспіль професор Бідюк перемагав у конкурсі "Викладач-дослідник".

Наукові інтереси: математичне моделювання, методи прогнозування нестационарних нелінійних процесів на основі математичних і статистичних моделей; розробка теоретичних основ і методів аналізу причинно-наслідкових зв'язків в ієрархічних системах на основі баєсовських мереж, ймовірнісне прогнозування станів динамічних систем в умовах наявності невизначеностей різної природи.

Петро Іванович очолює наукову групу "Ймовірнісно-статистичне моделювання і прогнозування нелінійних нестационарних процесів, менеджмент фінансових ризиків", був керівником та виконавцем багатьох наукових проєктів. Також він очолює секцію

"Інтелектуальний аналіз даних для складних соціально-економічних процесів та систем" світової конференції "Системний аналіз та інтелектуальні обчислення" SAIC під егідою IEEE. Його роботу неодноразово відмічали грамотами, почесними грамотами та відзнаками КПІ ім. Ігоря Сікорського, Міністерства освіти і науки та Національної академії наук України, зокрема відзнакою НАН України "За підготовку наукової зміни", відзнакою МОН України "За наукові досягнення".

За досягнення у науковій та педагогічній діяльності, за сумлінну працю на благо університету Рішенням Вченої ради КПІ ім. Ігоря Сікорського від 24.06.2024 року П.І. Бідюку присвоєно почесне звання "Заслужений професор КПІ ім. Ігоря Сікорського".

Шановний Петре Івановичу, бажаємо Вам міцного здоров'я, творчої наснаги і подальших наукових звершень!

*Колектив Інституту
прикладного системного аналізу*

Амбасадорка з ІАТЕ Марія Гупаленко: "Лідерство – це не лише першість, а й відповідальність"

Ще одне захоплення студентки, а вірніше спосіб виразити свою самобутність, – вишивка. Хто цікавився недавнім конкурсом "Таланти КПІ", звернули увагу на майстерно вишиті оригінальними vzорами українські сорочки. Та не помітити їх просто неможливо! Не віриться, що їх створила майстриня-початківець. Хрестик і качалочки, рахункова гладь, листва, довбане, зерновий вивід – це техніки, якими вправно виконано візерунки. "Багато століть українці боролись за свою свободу і носили вишиванку як символ своєї національної ідентичності", – розповідає вишивальниця. І пояснює: "Кожна область має не лише власну техніку вишивки, а й тематику орнаменту, традиційні кольори та деталі". Тож одна з представлених сорочок – з орнаментами Івано-Франківської області, інша – копія Снятинської сорочки з музею Івана Гончара, вона вишита та зшита вручну.

"Люблю братися за "масштабні" роботи, де багато вишивки, – веде далі майстриня. – Представлені сорочки вишивала близько дев'яти місяців кожну. До речі, це не виставкові екземпляри, ношу їх як повсякдень, так і в урочистих випадках (див. фото). Почуваюся дуже комфортно. Нині вишиваю чоловічу сорочку, то буде подарунок татові. Пробувала вишивати хустку художньою гладдю, подарувала її своїй бабусі". Дівчина продовжує вдосконалювати свою майстерність за майстер-класами Наталії Матвеевої та з онлайн-школи "Prekrasa Studio". Для наступної сорочки планує схему створити самостійно за світлинами.

І повертаючись до конкурсу Амбасадорок. Дійсно, на прикладі М. Гупаленко можна сказати, що це лідерки, які вміють навчатися, розвиватися, ставити цілі та досягати їх. Захоплюватися українськими сенсами, що їх кожна шукає на своєму рівні. Їхня залученість до проблем, до розвитку, до майбутнього країни наповнює надією, що така чудова мода розбудовуватиме країну. "Адже лідерство – це не лише першість, а ще й відповідальність", – переконана студентка.

Надія Ліберт

Українсько-Японський центр КПІ у "Країні мрій"

21-23 червня в Києві на території Національного ботанічного саду ім. М. М. Гришка НАН України відбувся ювілейний 20-ий міжнародний етнофестиваль "Країна мрій". Традиційно час проведення літньої "Країни мрій" збігається з народним святом Івана Купала. Фестиваль має вигляд народного гуляння-ярмарку і, окрім музичних виступів на основній сцені, охоплює також ярмарок виробів народного мистецтва, книжковий ярмарок, майстер-класи народних ремесел, де можна в живому часі спостерігати, як виробляються ті чи інші витвори людської фантазії, виставку народного малювання, дитячу галерею, етнічні кухні тощо. Засновник та ідейний натхненник фестивалю – відомий музикант і, до речі, випускник КПІ 1987 року, Олег Скрипка.

На запрошення організаторів у цьогорічному фестивалі взяв участь Українсько-Японський центр КПІ ім. Ігоря Сікорського. Слід відзначити, що нинішня участь Центру вже сьома в двадцятирічній історії фестивалю. Всі три дні на локаціях "Японський сад" і "Японська квітка" можна було поринути у японську культуру. Представники Центру проводили майстер-класи мистецтва ікебани та ошібани. Відбувалися демонстрації мистецтв ігри на флейті шякухачі, оригамі, кендема, японської кераміки раку. А ще – майстер-класи бойових мистецтв, японських літніх танців Бон-одорі, барабанів тайко. І це – неповний перелік. Можна було зіграти або спостерігати за японськими іграми го та шьогі. На локаціях відвідувачі купували і пробували витончені японські ласощі Кохакуто, адже кожен смак – це мистецтво в мініатюрі. І, звичайно, відбувалося чайне дійство. Всі три дні локації Центру користувалися неабиякою популярністю у відвідувачів фестивалю.

Українсько-Японський центр КПІ ім. Ігоря Сікорського через соціальні мережі висловив вдячність Надзвичайному і Повноваженому Послу Японії в Україні Мацуді Кунінорі за візит і підтримку фестивалю та, зокрема, локацій Українсько-Японського центру. І висловив впевненість, що цей його візит сприятиме подальшому зміцненню українсько-японських відносин.

Володимир Школьнік

Посол Японії в Україні Мацуді Кунінорі (ліворуч) на фестивалі

Петро Васильович Задерей

Колектив кафедри математичного аналізу та теорії ймовірностей фізико-математичного факультету з глибоким сумом повідомляє, що 18 червня 2024 року на 77-му році життя перестало битися серце чудової людини, патріота України, професора, доктора фізико-математичних наук Петра Васильовича Задерей.

Петро Васильович був яскравою та різнобічно обдарованою особистістю, одним з провідних дослідників у галузі теорії функцій, людиною, яка весь час перебувала у творчому пошуку і не зупинялася на досягнутому.

Народився Петро Васильович 3 березня 1948 року у селі Свійчів у Володимирському районі Волинської області у селянській родині. Нелегке повоєнне життя сформувало його твердий характер, високу працездатність та наполегливість, відповідальність та старанність у роботі, любов до людей та рідної країни. Петро Васильович з дитинства прагнув вчитися. У 1966 році з золотою медаллю закінчив школу № 2 у м. Володимир. У тому ж році став студентом фізико-математичного факультету Луцького державного педагогічного інституту імені Лесі Українки, нині це Волинський національний університет.

Після закінчення університету, з 1970 року працював учителем математики в селі Зоря Волинської області, потім пройшов службу в армії. У 1972-1975 роках викладав математичні дисципліни в Луцькому педагогічному інституті імені Лесі Українки, у 1975-1978 роках був аспірантом Інституту математики АН України. Зазначимо, що П.В. Задерей був першим аспірантом відомого українського математика члена-кореспондента НАН України О.І. Степанця.

Одразу після закінчення аспірантури у 1978 році П.В. Задерей захистив кандидатську дисертацію, у 1993 році захистив докторську дисертацію, темою якої є "Умови інтегрованості кратних тригонометричних рядів та їх застосування в теорії наближення". У 2001 році отримав вчене звання професора.

У 1978-1996 рр. П.В. Задерей працював у відділі теорії функцій Інституту математики НАНУ. Пройшов шлях від молодшого до провідного наукового співробітника. Двадцять два роки (1996-2018) Петро Васильович завідував кафедрою вищої математики Київського національного університету технологій та дизайну. З 2018 року – професор кафедри математичного аналізу та теорії ймовірностей ФМФ КПІ ім. Ігоря Сікорського. Читав лекції з таких дисциплін, як математичний аналіз, функціональний аналіз, комплексний аналіз, операційне числення та його застосування, спеціальні розділи математичного аналізу, застосування правильно змінних функцій у теорії ймовірностей та інші. Під керівництвом Петра Васильовича було захищено багато магістерських дисертацій.

Науково-методична та педагогічна робота Петра Васильовича була доволі плідною. Він написав понад 150 наукових праць, шість посібників та багато науково-методичних

робіт. П.В. Задерей любив математику, працював невпинно та безперервно, остання його наукова робота у співавторстві нещодавно опублікована у журналі "Карпатські математичні публікації", том 6, № 1. Він виховав багато учнів, аспірантів, випустив тисячі студентів. Під керівництвом П.В. Задерей підготовлено п'ять кандидатів фізико-математичних наук. Він опонував десятки докторських та кандидатських дисертацій, останніми з яких стали в січні 2024 року дві дисертації на здобуття наукового ступеня докторів філософії.

Петро Васильович був одним з активних учасників створення Волинського національного університету імені Лесі Українки на базі педагогічного інституту. Був учасником організатором багатьох міжнародних математичних конференцій.

Основні наукові інтереси доктора фізико-математичних наук П.В. Задерей були пов'язані з екстремальними задачами теорії наближення функцій і дослідженням умов інтегрованості тригонометричних рядів функцій однієї та багатьох змінних. Він, зокрема, знайшов найбільш загальні умови для коефіцієнтів кратних тригонометричних рядів, за яких вони є рядами Фур'є, і на основі яких одержано асимптотичні рівності для інтегральних норм кратних рядів, а також необхідні і достатні умови збіжності в середньому таких рядів. Отримані наближення сумами Фур'є функцій однієї та багатьох змінних у рівномірній та інтегральній

метриках. Одержані Петром Васильовичем глибокі результати суттєво збагатили математичну науку.

Професійна робота П.В. Задерей була відзначена численними грамотами та подяками. За значний особистий внесок у розвиток вищої освіти та педагогічної науки, успіхи в організації навчальної, науково-методичної та дослідницької роботи, у підготовці наукових кадрів Петра Васильовича було нагороджено відзнакою Міністерства освіти і науки України – медаллю "Петро Могила".

Петро Васильович активно займався громадською діяльністю, був членом Наглядової ради МГО "Волинське братство" та був причетним до створення Київського математичного товариства, у діяльності якого брав активну участь. Був депутатом Деснянської районної ради І скликання, учасником Помаранчевої революції та Революції Гідності.

П.В. Задерей запам'ятався тим, хто знав його, як надзвичайно шляхетна, енергійна, сповнена життєвого оптимізму, досвідчена, працьовита та справедлива людина. У роботі Петро Васильович щедро ділився своїм досвідом, допомагав людям, його душа і серце завжди були відкриті для добра і допомоги.

Низько схилиємо голову перед його відходом у вічність. У нашій пам'яті він залишиться людиною мудрою, чуйною, принциповою та чесною, яку всі поважали за розум, професіоналізм, інтелігентність та доброзичливість. Вічна йому пам'ять та щирі співчуття рідним, близьким, усім, хто його знав і кому його буде не вистачати.

Колектив кафедри математичного аналізу та теорії ймовірностей ФМФ

